

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра геоінформаційних технологій
та космічного моніторингу Землі (№ 407)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 Людмила СУХОМЛІН
(ініціали та прізвище)

« 29 » _____ серпня _____ 2025 р.

СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	G Інженерія, виробництво та будівництво
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	G18 Геодезія та землеустрій
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	Геодезія та землеустрій

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з «01» вересня 2025 р.

Харків 2025

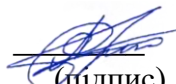
Розробник: доцент кафедри №407, к.ек.н., доцент Людмила СУХОМЛІН
(посада, науковий ступінь і вчене звання, ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри геоінформаційних технологій та космічного моніторингу Землі. (№ 407)

Протокол №1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри №407 к.т.н., доцент
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис) Олександр ГРЕБЕНЬ
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

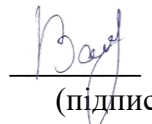
Погоджено з гарантом освітньої програми:

Геодезія та землеустрій к.ек.н., доц.

(підпис) Людмила СУХОМЛІН
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Студент 422 навчальної групи

(підпис) Каріна ВОЛКОВА
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Загальна інформація про викладача

ПІБ: СУХОМЛІН Людмила Володимирівна,
Посада: доцент кафедри геоінформаційних
технологій та космічного моніторингу Землі
Науковий ступінь: кандидат економічних наук
Вчене звання: доцент

Перелік дисциплін, які викладає:

- Земельне право;
- Землеустрій;
- Кадастр;
- Оцінка земель;
- Просторове планування

Напрями наукових досліджень: Правові питання формування, організації та функціонування просторових об'єктів, ведення системи кадастру та оцінки земель з урахуванням просторового розвитку територій із застосуванням систем космічного моніторингу Землі, геоінформаційних систем та технологій.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання	денна
Курс, семестр	1 курс, 2 семестр
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<u>денна</u> : 4,5 кредитів ЄКТС / 120 годин (64 аудиторних, з яких: лекції – 32, практичні – 32; самостійна робота – 56).
Види занять	лекції, практичні, самостійна робота.
Види контролю	проміжний контроль – модульний; підсумковий (семестровий) контроль – іспит
Мова викладання	українська
Анотація	Дисципліна спрямована на те, щоб студенти опанували знання та вміння, пов'язані з використанням ГІС-технологій у майбутній професійній діяльності. Пререквізити – правознавство, картографія, геодезія. Пореквізити – виконання кваліфікаційної роботи бакалавра.
Мета	Навчити студентів застосовувати норми законів та підзаконних актів у процесі регулювання земельних відносин при формуванні земельних ділянок, приватизації земель, наданні земельних ділянок в оренду, визначенні плати за використання земельних та інших природних ресурсів, встановленні обмежень і обтяжень на земельні ділянки, захисту земельних прав, вирішенні земельних спорів, обігу земельних ділянок, у тому числі продажу на земельних торгах тощо.
Завдання	Вивчення дисципліни є опанування норм земельного, цивільного, водного, лісового, адміністративного права для процесів визначення чи зміни цільового призначення земель, формування землеволодінь та землекористувань, а також встановлення правового режиму різних типів об'єктів.
Методи навчання	Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота здобувачів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), проведення олімпіад, словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження)
Методи контролю	<i>Поточний контроль</i> : опитування на практичних заняттях; вирішення окремих правових ситуацій; проведення письмових контрольних робіт з окремих розділів; зарахування практичних робіт, проведення програмованого контролю (тестування); проведення групових та індивідуальних консультацій. <i>Модульний контроль</i> : складання модульного контролю <i>Підсумковий контроль</i> : іспит

2. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті опанування навчальної дисципліни здобувачі повинні набути такі програмні компетентності :	
Загальні	– Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. – Здатність працювати автономно. – Здатність реалізувати свої права та обов’язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства і необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні.
Фахові (спеціальні)	– Здатність застосовувати нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали у професійній діяльності – Здатність розробляти документацію із землеустрою та з оцінки земель, кадастрову документацію, наповнювати даними державний земельний, містобудівний та інші кадастри. – Здатність захищати інтелектуальну власність, комерціалізувати результати науково-дослідної, винахідницької та проектної діяльності.
Перелік очікуваних результатів навчання після опанування здобувачами навчальної дисципліни:	
Програмні результати навчання	– Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію. – Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей. – Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1.

Загальна частина права

Теми лекційних занять:

- Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Земельне право».
- Тема 2. Предмет та система права, земельні відносини та джерела земельного права.
- Тема 3. Право власності на землю.
- Тема 4. Право користування землею.
- Тема 5. Земельні сервітути та обмеження прав на землю.
- Тема 6. Набуття та реалізація права на землю.
- Тема 7. Гарантії прав на землю, охорона земель та відтворення.
- Тема 8. Державне управління у галузі земельних відносин.

Теми практичних (семінарських) занять:

- Тема 1. Земельні правові відносини та їх класифікація.
- Тема 2. Норми та інститути земельного права. Закон як джерело земельного права.
- Тема 3. Законодавче регулювання власності на землю.
- Тема 4. Порядок надання земельних ділянок у користування.
- Тема 5. Обмеження права користування та розпорядження земельною ділянкою.
- Тема 6. Набуття права власності на землю громадянами.
- Тема 7. Безоплатна приватизація земельних ділянок громадянами.
- Тема 8. Погодження питань при вилученні (викупу) земельних ділянок. Продаж земельних ділянок державної та комунальної власності громадянами та юридичними особами.

Змістовний модуль 2.

Особлива частина права

Теми лекційних занять:

- Тема 9. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.
- Тема 10. Правовий режим земель житлової та громадської забудови.
- Тема 11. Правовий режим земель природно заповідного фонду.
- Тема 12. Землі оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.
- Тема 13. Правовий режим земель лісгосподарського призначення. Землі водного фонду.
- Тема 14. Правовий режим земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення та обмеження у використанні земель під та навколо об'єктів промисловості, оборони та іншого призначення.
- Тема 15. Земельне законодавство у період воєнного стану. Відповідальність за земельні правопорушення.

Теми практичних (семінарських) занять:

- Тема 9. Характеристика правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Особливо цінні землі.
- Тема 10. Характеристика правового режиму земель житлової та громадської забудови.
- Тема 11. Зміст правовідносин на землях житлової забудови. Добросусідство. Сумісна власність.
- Тема 12. Регулювання правовідносин на землях природно-заповідного, природоохоронного, оздоровчого, історико-культурного та рекреаційного призначення
- Тема 13. Землі лісгосподарського призначення та водного фонду. Особливості прав на природних об'єктах.
- Тема 14. Землі промисловості, транспорту та іншого призначення. Критично важливі та стратегічні об'єкти.
- Тема 15. Особливості регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану. Відповідальність (адміністративна, цивільна, кримінальна) за порушення земельного законодавства.

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Підготовка до лекцій; виконання домашніх завдань (розв'язання задач) та підготовка до практичних робіт; підготовка відповідей на контрольні запитання до практичних робіт; підготовка до модульних та семестрових контролів.

У рамках курсу передбачено виконання індивідуального завдання на тему «Порядок надання земельних ділянок громадянам та порядок приватизації земельних ділянок громадянами», яке має оцінювання.

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

4.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	8	0...5 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання і захист практичних робіт	0...8	4	0...32
Модульний контроль	0...20	1	0...20
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	8	0...5 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання і захист практичних робіт	0...8	1	0...8
Індивідуальна робота	0...5	1	0...10

Модульний контроль	0...20	1	0...20
За семестр			0...100

4.2. Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

5. НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ І ПОЛІТИКА КУРСУ

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Кодексом етичної поведінки», «Кодексом академічної доброчесності» ХАІ та виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Виявлення ознак академічної недоброчесності регламентуються Статутом ХАІ, «Кодексом академічної доброчесності», Положенням «Про академічну доброчесність» та ін. нормативними та законодавчими документами. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, куратором групи, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома керівництва університету, студентського самоврядування / омбудсмена. Вирішення конфліктних ситуацій, що виникають, регламентуються Положенням «Про комісію з академічної доброчесності» та ін. нормативними та законодавчими документами.

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем.

Нормативно-правове забезпечення норм академічної етики, політики курсу та впровадження принципів академічної доброчесності ХАІ розміщено на сайті:

<https://education.khai.edu/normative/>

6. ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна:

1. Конституція України.-К.: Україна, 1996- [електронний ресурс].-режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Земельний кодекс України - [електронний ресурс].-режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
3. Водний кодекс України - [електронний ресурс].-режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр#Text>.
4. Лісовий кодекс України - [електронний ресурс].-режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>.
5. Цивільник кодекс України - [електронний ресурс].-режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану. Закон України № 2247-IX від 12.05.2022. - [електронний ресурс].-режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2247-20#Text>
7. Земельне право : навч. посібник / О. І. Баїк, У. П. Бобко, М. С. Долинська, А. О. Дутко, Н. М. Павлюк ; за ред. О. І. Баїк. Львів : Навчально-науковий Інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2020. 326 с.
8. Земельне право : підручник. 3-тє вид., доп. і перероб.; за ред. М. В. Шульги. Харків : Юрайт, 2023. 592 с.
9. Кулинич П.П. Практичний посібник з питань формування (доформування) земельних ділянок та оформлення прав на них .- USAID, «АгроІнвест», 2013.- 75 с.
10. Розгляд і вирішення земельних спорів /авт.-упоряд.: В.П.Артеменко, О.С.Врублевський. – К.: Ін-т громадян. сусп.-ва; ТОВ «ІКЦ Леста», 2005. –С.28.
11. Формування обмежень та обтяжень у землекористуванні: [навчальний посібник] / Й.М. Дорош, О.С. Дорош. – Херсон: Грінь Д.С., 2017. – 650 с.

Додаткова:

1. Возняк Р.П. Земельно-правовий процес: підруч. /Возняк Р.П., Ступень М.Г., Гуцуляк Г.Д. – Львів: Новий світ – 2000, 2008. – С.327.
2. Земельне право України: підруч. /за ред. О.О.Погрібного, І.І. Каракаша. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2009. – С.600.
3. Курило В.І. Законодавство з питань регулювання земельних відносин. Модуль: метод. посіб. /В.І Курило. –К.: Нац. аграр. ун-т, 2006.
4. Курило В.І. Основи земельного права України: навч. посіб. /В.І.Курило, Т.С.Моторина; за заг. ред. В.З Янчука, - К.: Магістр – ХХІ сторіччя, 2006. – С.160.
5. Практичний посібник з питань передачі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність / за ред. О.в. Слобожана. USAID, АМУ- 2020 – 33 с.

Інформаційні ресурси

1. Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=5109>.
2. Верховна Рада України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
3. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру: <http://land.gov.ua>.